

Nepotpisani se dopisi ne mogu. Pošto je list plama diktata po bavnički redakciji od 8. februara 1894. godine, u službu opštovanja, u pogodku se upravom. Novci se u službu poštarskom naputnicom (asimptično postale) ne administriraju. "Naša Sloga" Imo, premaši i najveću poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vremenu, sekao to javi odgovornosti u ovo-ređu pismu, sa kojim se ne piše poštarsko, ako se izjava ne piše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu mala stvari, a nesloga sve pokvarit". Nar. Pos.

Istarski sabor.

V. zasedanje.

(V. sjednica dne 27. januara 1894.)

Prisutni: M. dr. Campitelli; 28 zastupnika; vladin zastupnik A. Eluséhogg (Galerija dobro posjećena).

Prodajednik otvorio u 10 i pol sati sjednici.

Tajnik Bartoli dala zapisi zadnje sjednice, koji su ovjerljivo bez prigovora. — Priznati se da su dovršni red.

Prodajednik prihvatio da je za-privren zastupnik dr. Dukic došao k da-nosnoj sjednici; prihvatio mu je jednog djetka za štipendiju; mušlu talijanskih djetaka u svetuštu u Boču sa podporom; izviđeće zemaljskoga kulturnoga vježba; mušlo učilišta za uređenje plaće, podneseća po-dru. Laginji, mušlu občine Izola sa podporom; zakonsku osnovu zast. Costantini a promjeni občinskog izbornog reda itd.; javlja napokon, da je pojedino mušle i ostave uputio dočinom saborškim odborom.

Kod II. točke dnevnoga reda izvješće priznaju Gamblini o izboru dvojice zastupnika za istarski veliki posjed. Kaže, da se je izbor redovito obavio. Od 116 birača velikog posjeda bila su 28 birača, predavači sa punovučnim ukupno 47 glasova. Izabran bišu gg. L. Rizzi i Ag. Tomasi. Spominje nekoju pomjanku izbornog reda i netočnosti izbornih listinata; konačno predlaže, da se taj izbor odobri.

Neoglaviv se nitko sa riči, stavi priznajući taj predlog na glasovanje, to biće primljen i jednoglasno. — Iste izvješće o određenju zemaljskoga priznajući dr. G. Bechicu, te predlaže u ime zemaljskoga odbora, da se obavi izbor novog priznajuća, i u kurije veloprijedaje.

Predsjednik imenuje rezizori zastupnike Babudera i Vergottini-a. Glasovali su svi zast. veloprijedaji t. j. Cleva, de Franchesi, Tamaro, Rizzi i Tomasi. Izabran bišao, sa svim glasovi dr. Mate Bar-toli.

Ovaj se zahvaljuje na izboru, slabikujući naudeni gorur kano i daje svoju zadnicu; propozita se članovom zemaljskoga odbora, koji am a njim istih nađela, da ga podupri, te konačno obesje, da se učini, što može biti moguće u novoj ljeti. (Bene! Brav! na klupu večino).

Zast. Venier izvješće u ime finansijskoga odbora o zak. csnovi:

a) o preustrojstvu ureda zemaljskoga creditnog zavoda, kojima se mijenjaju §§. 1., 52. i 53. statuta istoga zavoda. Nakonjavne promjene jesu u tom, da će imati novi samostalne činovnike, da bude tajnik odvjetnik ili pravnik sa sudjelkima izpitom, da činovnici ne smiju obavljati drugih dužbi.

Kod glavnih rasprava ne priglasi se nitko sa riči.

U podrobnoj raspravi progovori zastupnik Babudero o §. 59., te predloži, da se u četvrtoj stavci tog §. dometom dodati "po potrebi", t. j. da može ravnatelj zavoda pozvati k sjednicama pravika jedino "po potrebi".

Iavistitelj se protivi tomu dodatku. Izpravak zast. Babudera jest doštanod odupri.

Prodajednik daje na glasovanje taj pravak.

Zast. ustaje samo 10 zastupnika.

Prodajednik konstata, da je prihvácen. Na klupu manjine i većine se tomu izgovara.

Prodajednik ogordeno reče, da bi se ala gg. ustati kako valja i ostati tako, dok se konstata.

Daje na to po drugi put izpravak na glasovanje.

Izpravak pada.

Zatim bi primljena sva osnova u svim dijelima.

Zastupnik Babudera izvješće u ime

b) zemaljskog rasterotnog zaklada (osno-vor) sa predlogom, da se konačno likvidira.

(Ulaži u sabornicu dr. Amoroso, koji, budući ravnatelj kreditnoga zavoda, valjda nije htio upisati na razpravu o promjeni statuta tog zavoda).

Kod glavnih rasprava ne oglasi se nitko, pač vela gruba tisina među za-stupnicima i na galeriji.

Prelasi se na področnu razpravu i to na prvu točku predloga, koji glasi:

1. da se ima umoliti cesarsku vladu o imo zemaljskoga sabora, neka bi milo-ativno oprostila, što joj duguje istarska rasterotna zaklada (osnover) od prijađnjih godina, i što koncem 1893. ukupno iznosi 800.000.

No oglasi se nitko.

Prodajednik stavi predlog na glasova-vanje, to ustaje sanj svi zastupnicima.

Drugi predlog glasi:

2. dužnikom rasterotne zaklade (osno-vor) oprati se konačno i pod uvjeđenjem da država oprosti, kao gori, osihi njihov dug, što još ostaje kapitala, renta, skolarnih i zatočenih interesa i ovražnih troškova.

Za rado se oglasi priznajući dr. Gamblini. Vidi mu se odmah kod prvih riječi, da je bio pripravljen preprijeti se s našimi zastupnicima, mislio, da će oni koji od njih prije govoriti. Zato mu učide gladko kao obično.

U svojem govoru spominje mnoge stvari u saboru toliko puta izrađene; spominje, kako je postala rasterotna zaklada, koliko je iz početka odpadalo na pojedince i koliko na oselu pokrajini; navaja nadaju, kako je god. 1875. ta naša zaklada bila pasivna, kako je ta godina zakonom od 27. marta br. 72 uređeno između države i pokrajine, da država ima dobiti 416.000 for. od negdašnjih predujmove i interesa. Spominje nadaju, koliko je god. 1875. pojedinci bili dužni, a koliko je već onda pokrajina bila izplatila nametom, koji su jo u to ime pobirao. Svoj krivnjak, da su zastanci kod pojedinih dužnika toliko bili načinili, bila na c. k. vladu i njegove oblasti. (Mi bismo mu mogli dati protivni dokaz. Op. ured.) Radi toga, da su jo zemaljski odbor više puta prituživali na vladu, jer da na račun činovnika bili već došli do "svi vinozni" granične. Za to je velača sada dužna pomoditi sa svoje strane. I sam dr. Vitezović, koji pozna to pitanje, i kojem je da će valjda zast. manjine vjerovati, da se je u bavničkom carevinskom viču prizivaču na nemarost poreznih uredu, što se nisu brinuli u pravljaju vremena na dobu utječivati zastanku. Osim toga, da je i za drugu pokrajinu učinilo velikih pogodnosti; tako pušćen zakona u pr. sa Kranjskom, kojim je oprostile blizu 200.000 for., a za 20 godina dalje daju 170.000 for. pomodi na godinu.

Tako dakle da i za Istru nobišlo dosta, da vlača pomognu, kako je izjavila naša tim, da biše 80.000 for. dug, nego neka brište sve, što joj pokrajina duguje, pak da će onda i pokrajina pravom, da-pa i po dužnosti brišati ono, što po-jedinci duguju činovniku. Tim, da će naj-više biti pomoženo slavonskom dielu pu-ganosti u Istri, dakle onomu, kojega "go-vore" da zastupaju zastupnici manjine.

Zato ih poziva, neka jednoglasno odobri predlog u noko svih razlike stranaka postavio osmorni višegos u v. činovnik, a pošto i po potrebi, t. j. da može ravnatelj zavoda pozvati k sjednicama pravika jedino "po potrebi".

Iavistitelj se protivi tomu dodatku. Izpravak zast. Babudera jest doštanod odupri.

Prodajednik daje na glasovanje taj pravak.

Zast. ustaje samo 10 zastupnika.

Prodajednik konstata, da je prihvácen. Na klupu manjine i većine se tomu izgovara.

Prodajednik ogordeno reče, da bi se ala gg. ustati kako valja i ostati tako, dok se konstata.

Daje na to po drugi put izpravak na glasovanje.

Izpravak pada.

Zatim bi primljena sva osnova u svim dijelima.

Zastupnik Babudera izvješće u ime

poljudjelskoga, kojega mi zastupamo, prije svega. Ako smo mukom mučali, naša je mučenja bilo one velikog čestovanja.

"Mi dake, držimo, da nebi bila na mjestu otkaj, čas nikakve razprave ni obuživanje; oruč, čas, kai se svi pripravljamo, da go-spodarstveno oslobodimo osu Irlandu au-striju, to jest tečački stališ mile ove naše Israfil" (Odobravanje na klupu većine i manjine, dapače i na galeriji.)

Zastupnik Costantini izjavlja u kratko, da će ova odluka sabora biti velo-korituo sa puk, ne samo jer nećo imati više plaćati, nego i za to, jer da laglje moći dobiti na vjeru novca, što suda mnogo puta upravo nemože, jer su zauvjjetno kojige puno činovnici hipoteke.

Zastupnik Babudero zahvaljuje se prodajedniku finan. odboru dr. Amorosu i v. činovniku odbora, za trud uložen u obrazloženje predloga. (Bravo! Boni na klupu većino).

I druga točka predloga primljena je jednoglasno, a tako i treća, koja glasi:

2. Do konačne odluke i ma-sse obustaviti svaku utjerivanje u dužniku zaklade.

Daljnje 4. i 5. točke, da se to objavi i da se pokrajina drži obvezanom izplatiši, što je još duga prema pojedniku obveznicu, od rasterotne zaklade, primljeno su također jednoglasno.

U sabornicu nasteala je občiniti pljesak. Zastupnik dr. Laginja reče napravu voćini, "sada čemo biti nekoliko prijatelji".

Prodajednik i svi ostali na klupi moguće glasovati ob ovom predmetu, da se on podpunoza, slaziće sa jednodušnim glasovaњem sabora... (ganut, nemože dalje) Živili! Boni! u saboru).

Zast. Costantini poča izvješćivati u imu školskoga odbora o promjeni no-kojih ustanova školskoga zakona, nu poštu-ga u sabornici nitko slušao nije, jer se je avo diglo na noge i razgovaralo, i pošto su kašiški danasna sjednica radi obučenje emocije, koja vlada u saboru.

Predlog bijaše prihvaden. Prodajednik daje sjednicu i uradi buduću za pojednjak u intu sa slijedećim dva vremena:

1. Nastavak današnje sjednice i to izvješće školskog odbora — kako gori,

2. Izvješće polit. gospodarskog od-bora:

a) zakonskoj osnovi, na temelju kojeg se usagradjuju državna doprinjedna stu-noviti svetu na korist vatrogasnih društava;

b) o zakonskoj osnovi za dijelitu občine Lovran;

c) o utoku veleđi Ivana Marićevića i drugove iz Poreča;

3. Izvješće školskoga odbora:

a) o molbi udjeljivača pučkih škola za popoljanje plaće i

b) o proračunu zemaljske školske za-klade za godinu 1894.

(VI. sjednica dne 20. januara 1894.)

Prištini: predsjednik dr. M. Campitelli; 23 zastupnika; vladin zastupnik A. Eluséhogg. (Galerija dobro posjećena).

Prodajednik otvorio sjednicu u 11 sati. (Sjednica bijaše uređena u 10/12 sati, nu poštu ne bijaše na okupu doštenat broj članova većine, katogu je predsjednik dok se njegov sakuplja).

Tajnik daje na glasovanje taj predsjednik zadnjeg sjednicu, koji se odobri bez prijetje.

Predsjednik daje na glasovanje taj predsjednik zadnjeg sjednicu, da su zauvjjetno

V mesecu decembru 1893. vršila se je volitev u trgovinsko u obrtničko zbor-nico u Rovinju.

Volitev ni bila pravilno razglašena. Kajti razglas, katerega ne razumijo volilci, kateri jih skrajno vnenjirja, kateri toj proveroda samo to, da županstva, prislijena objaviti ga, pridejo u napretovo s običaji; kateri proveroda, da zelo tripi ugled oblastnik, tak razglas se ne more smatrati pravilnim, tom manje, ako se volilci, kakor v tom slučaju, pritožijo proti takemu načinu razglašenja naravnost pri ministerstvu notranjih zadatak in opitaju se na znaci §. 19. državnoga temeljnoga zakona za zahtjev, da se volitev ustanovi toliko časa, da bude pravilno razglašena, a ne dobro nikako roštive.

Reklamacije tudi niso bili zakonito rečeno. Podpisanim znano je, da se je n. pr. u reklamaciji samo iz jedne običine občine dokažalo, da od vseh vrišćanih volilcev imajo volilno pravico samo dva, trije, ker drugi — preko 50 njih — niso bili pravilno vrišćani, ali pa se bili vrišćani tak, ki se u umri in celo taki, ki je rojeli bili niso; nasprotno pa da je bila izpuščena velikanska većina onih, ki imajo volilno pravo; da se to reklamacija ni pravečano rešila in reklamantem obstavila restitucija; da se so na navelo temu — in vrišćenje u popolnom nasprutju tretjim oddelkom §. 8. zakona z dne 29. junija 1868. 86 dr. zak. in četvrtim oddelkom §. 8. volilnega reda za trgovinsko u obrtničko zbor-nicu u Rovinju z dne 22. maja 1884. tev. 17 dr. zak. — raspolaži u vrišćil vodilni listici in legitimacije na podlagi prvoih, napečnih volilnih imenikov in da se so volitev tudi izvršile, dasi je bila na ta način mnogim volilcem zaprečena udeležitev.

Poverjenstvo, ki vodi takje volitev, imenuje se cesarske kraljevske volilne komisije in njih predsednik cesarski kraljevski okrajni glavar v Pulu.

Ker sta bila o. dva za vseko volilov tako važna odnosnja populacije prezeta, je nezakonita volitor u trgovinsko in obrtničko zbor-nicu u Rovinju, izvršena u meseču decembru 1893.

Potpisani vrišćamo toraj viseko osa-kr. vlađe:

1. Morelli opravdati tako nezaslišano in samovoljno postopanje o. kr. volilne komisije, oziroma njegove predsednika o. kr. okrajnega glavarja?

2. Hoće li razveljaviti to volitev, raz-potoviti novo in skrbeti za to, da se nezakonitosti ne ponovit?

Poreč, dne 25. januara 1894.

Slavoj. Jenko, Vjek. Spinčić, M. Mandić, D. Šorkić, Fr. Flego, dr. M. Ljubić.

Predsjednik prošla zatim istu interpolaciju u talijanskom provodu. (Pred-vod pribavlja je predsjednik. To se dogodilo pri put odtek u hrvatskom ili u slovenskom jeziku interpolacija.) Interpolaciju pribavlja vladinom zastupniku.

Zast. Mandić dala na o. kr. vlađu slijedeći interpolaciju:

Cestovni odbori polsg propisa §. 6. zemaljskoga zakona od 15. junija 1875. broj 29 Z. Z. biraču se za šest godina.

Cestovni odbor za pazišne sudbeni kator izabran je dne 15. junija 1888.; njegovoj je dake djelovanje davno isteklo.

Pošto do danas novi cestovni odbor za redeni kator još izabran nije, a niti se potpisuje, da se taj izabri na skor obavij;

pošto ima polsg propisa §. 6. nave-djenog zakona o. kr. politička oblast naru-niti novu izabiru;

pošto u tom obziru ne ima nikakvih pradražnja, niti bilo s koje strane zapriječka, jer u cestovne odbore biraju sami občinski savjetnici doštenog sudbenoga katora, te podpisani stavljaju na o. kr. viseko vlađu slijedeći uput:

Da li je vijčna viseka o. kr. vlađa navesti rasloge, radi kojih nije još izabran

novi sostavni odbor za sudbeni kotar Pazin, kojemu je Šestogodišnjo djelovanju već pred 6 mjeseci iztekuo?

Poreč, dne 20. janara 1894.

M. Mandić, Slavoj Jenko, Vjek Spinčić, D. Seršić, dr. M. Leginja, Fr. Flego.

Predsjednik ju pročita talijanski, pak ju izreći vladinom zastupniku.

Zast. Seršić dira satim slijedeći interpelaciju na c. vladu.

Glasom ustanove §. 1. državnoga temeljnoga zakona 3. oktobra 1881. br. 98 D. Z. dionicu zemaljskih sabora nisu radi svojih saborom izređenih govoru drugomu odgovorni, nego istomu saboru, ne mogu dakle radi svojih saborskikh govoru biti sudbeno proganjani.

Član ovoga sabora Matko Mandić izrekao je u sjednici dne 13. septembra 1892. govor, koji je bio tiskan broju 39. god. 1892. lista „Naša Sloga“ u Trstu.

Držec se jedna zasebno i osoba ovim govorom povrđena, podnosi se kod c. kr. zemaljskoga суда u Trstu kaznenu prijavu proti zastupniku Mandiću, koji se je pozvao na svoj zastupnički imunitet.

Pošto zasobi tužitelj nije priznao, da je ređeni govor izređen u saboru, obratio se je spomenuti zemaljski sud u Trstu u tom pogledu na predsjedništvo ovoga sabora. Ovo je dopisom 20. marta 1893. br. 1586 izjavilo, da mu o ređenom govoru nije ništa poznato, jer da ga no ima u saborskem stenografskom zapisniku.

Oslanjaju se na ovu izjavu zasebni tužitelj podnosiće je proti zast. Matku Mandiću u obdužnicu, koja je međutim pravomobnost postala.

Osakljivo je da se ovu tužitelj ne zemaljskog odbora. On se želi, što je osnova načina izimunitetne pravu zastupnika, zajamčeno mu prenavedenim temelnjim zakonom, a valja znati, da temeljni zakoni sačinjavaju ustav kraljevinu i zemalje zastupnih u carevineku viedu.

Pošto jo u prvom redu zadaju i dužnost visoke vlade paziti, da se ne kreću ustavom zajamčena prava, to podpisani stavljaju slijedeći upit:

1. Da li su poznate visokoj vladi gori navedene daje?.

2. Što kaci visoka vlada poduzeti, da se obvezbidi državnim temeljnijim zakonom od 3. oktobra 1881. br. 98 D. Z. zajamčeno pravo imunitetu zastupnika Matka Mandića i njegovih saborskikh drugova, kojih govor u nizu bilježeni u saborskem stenografskom zapisniku, jer izređeni u hrvatskom ili slovenskom jeziku?

Poreč, dne 2. janara 1894.

Seršić, Jenko, Mandić, Flego, dr. Leginja, Vjek Spinčić.

Predsjednik je pročita ju kao i dve prijave, te ju izreći vladinom komisaru:

Zast. Amoroso pročita napokon vrlo kratku interpelaciju na c. kr. vladu, kojom piše:

1. Zašto nije jošte imenovan biskup u Krku?

2. Jeli c. kr. vlada voljna pedueći shodan, da bude čim prije imenovan?

Interpelacija ide vladinom zastupniku.

Vladin zastupnik odgovara na interpelaciju zast. Leginja i drugova, stavljenu na c. kr. vlada u sjednici od dne 4. septembra 1892. u pogledu utjerivanja poreza u Istri. Odgovara dokako talijanski i to vrlo občerno. U glavnom reču, da se je utjeralo u najnovije vrijeme porezne začeta blžaju, da se jo tih zaostatka brišalo (dr. Leginja: bilo je vrijeme!). Nadav, koliko imade još tih zaostatka, koliko je utjeroano itd.

Zatim se prešlo na I. točku dnevnog reda i to na razpravu zakonske osnove, kojom se mijenjaju nekoje ustanove pokrajinskoga zakona od dne 30. marta 1870. br. 20. o oživotvorenju, udruživanju i polasku javnih pravnih škola.

U glavnoj razpravi reče (dotično čita) dr. Tamaro, da mu se čini ova osnova odvrije drakoničkom; nauka da je lijeva stvar, ako je shodna i slobodna. Dobra je obveznost škole, ali da se ne polazak škole ne smije globimi i zatvori kaznititi. Ovaj zakon da je mitrovdano diote. On će glasovati za osnovu. On govoru ponajviše s toga, da pokaže, kako je oseli školski sustav slab. Stvaraju se zekoni i školske osnove na jedno kopito za Boč, Trst i Poreč, kuc' što i za Žbandaj i Badernu. (Na klapu manjši: Ne imaju tamu školu).

Zast. Babuder (štan školskoga odabara kano i zast. Tamaro) govoru o važnosti škole; kako se bitke dobivaju posloju učitelja. On nije bi u odboru određen za ovu osnovu. Ona nije ništa novoga, jer je sva sadržana u postojećim školskim zakonima. Nauka da je dobrošteć, ali i to valja nekojom silom naravnati. Ve-

cina pučanstva je željna nauku. Naši slijeci da se resole, kad izmadi u obitelji oblaća, koji znado čitati i pišati. To je od nezvorne važnosti i za prostoga dojvika. Pomaže mu svuda, da dodgo lagaju do kruha. Od kolike je koristi čitanje i pišanje našim vojnicima, koji dotjeruju uslijed toga barem do kapela (Mandić: Da, ako poznaju ne māku s prahul!) Roditelji bi se morali više brinuti za školu. Naprodak navisi ponajviše od učitelja; školski zekoni da su dobiti, nu naše jo stanje nepovoljno. Ovaj zakon da će morati uplatiti na polazak škole.

Vladin zastupnik Eluschegg reče, da će biti slaba primjena ova osnova; u njoj se bi moglo raznih pomicanja. Tuži se na mjestna školska veda. Učitelji javljuju izostajanje, nu prodju mješoviti i mješevi, a da za to ne dozna kotarsko školsko vjeće. On misli, da bi se morao olahkotiti posao mjestnim školskim vjećem; ovača će se so osnovom posao tih vjeća joj posrediti, čemu nam je dokaz §. „o materijalii“, kojim se uvala mjestnom školskom vjeću trostruku operaciju.

Zastupnik Amoroso pobija predgovornika, nu i on je proti predsjedničkoj osnovi, koja nalaže obinjanje nove terete. Nam-treba praktičnih stvari, a ne ovakvih zekona, koji preobredjuju posao mjestnih školskih vjeća. Po savjeti ne može biti za ovu osnovu; ne predlaže ništa i uzdrži se od glasovanja.

Zast. Gambini govoru u ime zemaljskog odbora. On se želi, što je osnova načela toliko protivnika, naime pak u osobah gg. Tamar i Babuder, članova školskoga odbora, koji su morali staviti predlog manjine u redovnom odboru. Oni su u odboru glasovali za osnovu, a ovdje govoru proti. Iznenadjuju ga, što se je sauzeo za osnovu vladin zastupnik, govoru proti spomenutoj dvojbi zastupnika. Zemaljski odbor radio jo po našoj saboru od prvih sastajanja i to na predlog onog gospodina, koji danas sjedi u saboru kao vladin zastupnik. Zakon od 4. 1870. koliko govoru o polazku škola, morao se je promjeniti. Novosti ne i u ovoj osnovi nikačke. Navadiju sve promjene, napovane u dosegajućem školskom zakonom. Školski troškovi rastu godimimo, vala se mora upotrebiti sva sredstva, da bude taj trošak neku korist nosio. Prosvjeduje proti zast. Tamaru, da je predsjednička osnova liberalnija.

Zast. Tamar je odgovara predgovorniku, da se sa preostrimi kaznami kao npr. sa zatvorom svrhe postignuti neće. Ako se sada toliki troškovi za školu, kaj tu polazi samo 50 po sto dužno djece, što će biti, kad ju budu polazila sva djece. Zast. Babuder se opravdava, da nije hotio napasti osnovu, a pomicanja da je mora istaknuti.

Vladin zastupnik Eluschegg izpravlja nekoje tvrdnje zast. Gambini.

Zast. Babuder predloži, da se ide preko te osnove na dnevni red, pošto je saboroli slabo za nju zauzeo.

Zast. Constantini brani osnovu, kao izvještajnički odbora.

Predsjednik daje na glasovanje predlog zast. Babbe; taj predlog pada.

Zatim se prešlo na podrobnu razpravu.

Prva tri paragrafa prima većine bez razprave.

Kod §. 4. stavi zast. Fragiacomo izpravak, obrazloživ ga tim, što je napao na „barbarsku“ Rusiju.

Zastup. Leginja prosvjeduje kao Slaven, što se u saboru napada bez ikakvog povoda slavensku državu, koja živi u prijateljskih odnosači sa našom državom. (Odobravanje na klapu manjši).

Zast. Fragiacomo odgovara još zašto, nazav Rusiju „barbara, barbari-sima“. (Zastupnik Bartoli se galorijom pljenje življava).

Zast. Tamar stavlja zakodjor izpravak, ali nije dostavio poduprt.

Većina prima izpravljiv §. 4.

Kod §. 5. stavi zast. Mandić hrvatski napisao predlog ili izpravak. Predstavlja ga, pošalja ga predsjedniku.

Predsjednik: Isp. „I. no mogu dati na razpravu, jer nije sastavljen u jeziku sabora.“

Većina prihvati neprimjenjen §. 5., isto tako §. 6.

Kod §. 7. stavi zast. Mandić izpravak.

Predsjednik mu odgovori kano i prije.

Većina prihvati §. 7., a satim §. 8. bez promjene. (Vladin zastupnik usvojio hrvatske izpravke).

Kod §. 9. stavi zast. Mandić izpravak, ali ga predsjednik ne dade na razpravu, izpričav se kano i prije.

Većina prihvati §§. 9., 10. i 11. bez promjene.

Kod §. 12. stavi opet zast. Mandić izpravak, s kojim se dogodi kao i sa priješnjim.

K tomu §. podnesao je izpravak i zast. Rizzi, kojem su govorili zastupnici Gambini, Constantini i vladin zastupnik. Većina prihvati posljednji izpravak. (Vladin komesar uzmo i ostale izpravke zastupnika Mandića).

Kod ovog §. rokao je predsjednik.

Gambini: „La prego di scaricare la proposta“; isto je rokao i zastupniku Tamaru kod §. 4.

§§. 13. i 14. prihvata većina bez promjene.

K §. 15. stavi zast. Mandić izpravak, al ga predsjednik neuvazi, izjaviv kao i prije.

Zatim bješa prihvaćen taj §. i §. 16. bez promjene, te napokon ciela osnova u II. čitanju.

Predsjednik dješas zatim sjednici uređe buduću za slijedeći dan.

(VII. sjednica dne 30. janara 1894.)

Prijevodi: predsjednik Dr. M. Campani; i 24 zastupnika; vladin komesar Al. v. Eluschegg. (Galerija dobre pobjedene).

Predsjednik otvara sjednicu u 10½ sati. Tajnik Bartoli predlaže zastupnik zadnjo sjednice neprimjenju, da je predsjednik prodić interpelaciju zastupnika Jenka, Mandića i Soršida u talijanskom jeziku. (To bi bio znak da predsjednik daje previdjati interpelaciju hrvatski i slovenski sastavljeni na svoju ruku, valjda u to prisiljen a da toga neusmjeri u obzir u slobodni jezik). Zast. Tamar, da je uvala mjestna sastavljenja u hrvatskom jeziku.

Zast. Gambini: „Ako je to uvala mjestna sastavljenja u hrvatskom jeziku, ne vidi se da se to uvali u hrvatski jezik.“

Predsjednik: „Previđeno je da se to uvali u hrvatski jezik.“

Nakon, da treba z vsemi mogućimi sredstvima održati u zatirati slovensko jezik, opazujući jo u vseh većim austrijskim državnim upravama. Tadi poština u hrvatskoj upravi ne zaostaja, nego izvaja to načelo u vlasničkoj posjednosti, naslovljeno u „Opatiju“.

Sploh se opazuje, da bi bila varuhom srednjega nezdravega stanja skrajno nepriljivo, ako bi prišlo pravo ime naše avtočno znamenje Opatiju do voljave. Za to se mu tudi odrekli prostor na poštarnu počatu, zato ga ni najti u glavnom „znamenu poštne pošte u oklepju“, zato se mu tudi u dodatku k tomu seznamu ni dovoljiti aktem kobiljak, kakor drugim slovenskim imenom; zato skrajno dosljednost vlasti poštne posjednosti, naslovljene u „Opatiju“ in ne u „Abbazio“.

Da se ta mjeru pri poštiji in brzojavu vzdrži, odnosno, da se nas hodo a tuci nepriljivo, da ne bi naslovili posjedujati u svojem jeziku, za to imaju poštne uprave posebno arđedstvo. Tu je nemška knjiga: „Verzeichniss der Post und Telegraphenämter des Kaiser- und Hofpostamtes“.

Pri poštiji in brzojavu u Primorju nema vejlje hrvatski in slovenski jezik, pač po nemški in italijanski. To je posebno razvidno iz poštih predsjednika, na katerih se nalaže samo tuja ali pokvarjena imena. Prvotna imena krajov so izključena in se samo z veliko težavo doseglo, da pride tako pravo ime tudi na poštni pečat — na drugo mesto. Napisi na poštih ukradili so ukradili poštne uradne — nemške, madjarske, italijanske in potujčane ali pokvarjene — po abecednom redu. Slovanka so izključene iz abecednega reda in većjemu pripisana v oklepju, da jih pri najboljji volji ni moguće najti. V knjigi nujnja se sicer zadrži še, Verzeichniss jener Orte, welche aus der gewöhnlichen Bezeichnung noch in einer andern Sprache oder Schreibart vorkommen, mit Hinweisung auf diejenigen Namen, unter welchen sie im Haupt-Verzeichnisse zu finden sind, ali prevede časa bi zgubil vlasten uradnik, čebo bi hotel iskati najprej v glavnem seznamu, potom v dodatku i tega zopet v glavnem seznamu! Zato si neko ne osire na ta dodatak in nared ostane redno reden, kakor razvidno iz prej navedenih samo nekaterih slučajev, kakor tudi posebno še iz slededečega:

Propodpisani hotel je v Zagrebu oddati teleogram v Podgrad. Pogledati se je v abecedni seznam in izjavilo, da takoj brzojno postaje ni. Na ponovljeno zatrdilo, da je v Istri, ni se gledalo v dodatku, nego vratilo Trst, je li res takaj brzojavna postaja. Potom stoprije prejel se je telegram.

Sicer pa jo že tem, da se so naša imena izključila, iz glavnega seznamu in potisnila v dodatek, kaj prozorno izraženo, da so naša smatra za informirani narod Še holj pa z nadpisom, katerega noši dodatak, kjer pa delo razliko mod „gewohntliche Bezeichnung“ (ki pomenja toliko, kajkaj tuju ali potujčana ali pokvarjena imena in ne narodna) in mod „andere Sprachen oder Schreibarten“ (ki pomeni slovensko jezik in pravopis).

Podpisani obrazujemo z vso odločnostjo tako austrijsko vlado novredno postopanje in stavimo slededeča vprašanja:

1. Hodo-li visoka c. kr. vlastna odpraviti nerez pri poštini in brzojavni upravi;
2. Hodo-li v to svrbo posobno še:
- a) zamenjati s pravilnimi vec one poštne pečati, ki nimajo pravih narodnih napisov;
- b) izdati seznam poštih in brzojavnih uradov tako urejen, da bodo vpisana v abecedni red tudi ona imena, katere rabi naš narod, in s tem odpraviti žaljivi, nepraktični dodatki?

Poreč, 25. januvara 1894.

Janko, Vjek, Spinčić, D. Seršić, Fr. Flego, M. Mandić, dr. M. Leginja.

Iste interpelaciju dita predsjednik u olelini u talijanskom jeziku. (Za to čitanja nastan je desno smješ u saboru u galeriji, ker je predsjednik slabo izgovarao slovenska rči, imena itd. te njemačke citate).

Ob desec seči bodenrichen Fehlteilung wurdо gegen den Schuldragenden das Amt gehend.

Dar k. k. Oberpostdirektor Pokorný s. r.

Dalje u prilogu.

Prilog broju 6. „Naše Sloga“

Interpelaciju izrudi predsjednik vladajućem zastupniku. Zatim se prešlo na dnevni red, Zajednica osnovu o promjeni nekogih stanova školskog zakona prima se u III. stanju.

Zast. Fragić o. o. m. izvješćuje u ime političko-gospodarskog odbora o zajedničkoj osnovi, kojom se ustanavlja, da naduč stalan prinos ugovarajuće državljavati na korist občina za potrebe vatrenih društava, za štreljačke i druge sprave.

U glavnoj raspravi progovori zast. Babušić i preporučiv odboru tu osnovu. Kod podrobne rasprave prihvataju se suvremeni paragrafi uz neznačne promjene.

K §. 5. stavku izpravku zastup. Rizzi, onko i Babuder.

Zast. Cleva izjavu u ime zem. odura, da se slže sa izpravkom Rizzi-a, opunjenom sa opim Babudera.

Predsjednik rade, da izpravak (kođa se od 90% za štreljačke id. opereli iznos i za nabavu vode) nemože dati raspravi, jer nije sastavljen u jeziku sabora. Iza tog prihvataju je §. 5. u §. 6, 7, 8, 9 i 10 bez rasprave.

Osnovu prihvati, zatim vedina u II. III. čitanju.

Zast. Fragić o. o. m. izvješćuje u imenu odbora o predlogu zemaljskoga odbora prihvatanjem od političko pravnog odbora o dijelitbi mještine občine Lovran dvije občine f. j. u Lovran i Mošćenice.

Kod glavne rasprave priglasi se za zast. Mandić, da stavi „Pretpredlog“, uj. je počeo dati prekine ga predsjednik, nu govor ne puni dati.

Zast. Mandić: Ovo nije govor već reding napisan.

Predsjednik (talijanski). Što imate odlog?

Zast. Mandić (hrvatski) da, predlog.

Zast. Mandić: Šta dalje svoj predlog.

Predsjednik: Nedopušćam Vam i ovi dati.

Zast. Mandić: Ja si nedam od niza svoje prevo krajiti.

Predsjednik (stojec kao izvješćujući): Zabranjujem Vam svaku daljnje čitanje.

Zast. Mandić: A ja prosvjedujem čitano proti Vašem nezakonitom i nasilnom postupanju.

Zast. Spinčić: Izrudi mu predlog.

Zast. Mandić: Bernardo (saborški ga) evo (izrudi mu predlog) a sluge ga neće predsjedniku.

Predsjednik pregledav predlog: da se dakele za predlog?

Zast. Mandić: Tā reko sam Vam etovo, da jo to predlog.

Predsjednik povrati zast. Mandiću predlog, ova ga pročita bez daljeg skidanja. Predlog taj glasi:

Obzirom na izvješće zemaljskoga odbora, koji je predlaže zakonsku osnovu za ustanjenje dviju novih mještina občina Lovra i Mošćenice, što ustanavlja i političko-vatreni odbor, stavlja podpisani sledi:

Pretpredlog:

Pošto je visoki zemaljski odbor, za vru u svojem zasjedanju ujutrcu 18. travnja 1892. naložio zemaljskom odboru, da izmjeni osnovu za preuređenje dviju novih mještina občine Lovra i Mošćenice, što ustanavlja i političko-vatreni odbor, stavlja podpisani sledi:

1. Na raspravi se naližeći predlog zemaljskog odbora, dotično političko-pravnog odbora, neka se povrati zemaljskom odboru, da izmjeni osnovu za preuređenje dviju novih mještina občina Lovra i Mošćenice, što ustanavlja i političko-vatreni odbor, u tri občine odgovarajuće dočinim izmjenama i bivšim mještinstvima občinama, i to:

a) poreznu občinu Lovran-Sv. Franjo; b) Općinu i Tuškevicom jednu občinu sa sjelom u Lovranu;

b) poreznu občinu Mošćenice, Kraj, i Kajac u drugu mještinsku občinu sa sjelom u Mošćenici;

c) poreznu občinu Beršec i Martinu u mještinsku občinu sa sjelom u Beršcu;

2. Međutim neka se prima pravot u puka ustrojstvu radi bolje, leglo i točnije u ob. ob. i mješt. mješt. dva posebna viva vjeća i u to u smislu pokr. zakona

25. oktobra 1892. P. Z. L.

a) za poreznu občinu Mošćenice, Kraj, Draga i Kajac sa sjelom u Mošćenicu;

b) za poreznu občinu Beršec i Martinu sa sjelom u Beršcu.

Prođitav predlog, izrudi ga slugi a ovaj predsjednik:

Zast. Mandić: Eto sad je gotovo, zar nije moglo sve to proći bez gungule, bez tolike komedije?

Zast. Volarčić: A, što će da te vlasti daju na to vlasti?

Zast. Spinčić: Gdje je pak ustav?

Zast. Mandić: Na papiru!

Predsjednik: Zabranjujem Vam dalje govoriti.

Zast. Mandić: Dakako, nemamo od straha!

Izvještaj: Žalim što tako poslušavate gg. wanjine.

Zast. Spinčić: Držite se pravilnika (kazdu ga u ruci) koji ste, sami učinili.

Fralz, da se na podrobnu raspravu. Kod glasovanju o §. 1. redje predsjednik: što je za taj §. neka ostana sjedac, na što ustanje složno sva manjina a buduće da je stajao takoder izvještaj, nastao je u sabornicu i na galeriji glasan svjež.

Primljen bijaše od vedine §. 1, zatim §. 2 i 5 bez promjene. Osnova bude na pokon po vedini prihvadena u II. i III. čitanju.

Zast. Fragić o. o. m. izvješćuje u imenu odbora o predlogu zemaljskoga odbora prihvatanjem od političko pravnog odbora o dijelitbi mještine občine Lovran dvije občine f. j. u Lovran i Mošćenice.

Kod glavne rasprave priglasi se za zast. Mandić, da stavi „Pretpredlog“, uj. je počeo dati prekine ga predsjednik, nu govor ne puni dati.

Zast. Bartolič izvješćuju u imenu školskoga odbora o molbi 78 učitelja i učiteljica za poboljšanje plaće. Predložio, da se predloži na dnevni red preko te molbe.

Kod glavne rasprave stavi zastupnik Leginja predlog, da se molbu učitelja i učiteljica uputi zemaljskom školskom vjeću, da ga t. i. on u istoj izjavi.

Predsjednik izjavlja, da predloga ne može dati u raspravu, pošto nije sastavljen u jeziku sabora. (Na klupah manjina ironički živio).

Zast. Babuder bi radio, da se uvaži molbu ali uvidja i sam, da je to teško postići uj. nekako veliki školski troškovi. Hvali izvještaj Bartoliča a tijem dakeko i onaj dio, kojim je g. izvještajatelj diraju u učiteljstvo koje politizira — daje: slovensko.

Zast. Gambini i osvrće se, na izvještaj g. Bartoliča (smjer u sabornicu, g. Bartolič se mrgodi) pak govor o plaći učitelja i učiteljica u gradovima Fili i Počepu, pak na vanjsčini. Statički podatci, što ih navadja, zanimivi su, pak samo se i mi na isto čim nam preostala prostora, sveratiti. Govorio je okrenut zastupnikom i galeriji, nipošto k predsjedniku. Redo mudi ostalim, da pokuša učiteljstvo i učiteljicama, kao izvještajatelj školski u zem. odboru, da ako žele, da se poboljša njihovo stanje, neka dekuju i na bolju budućnost semjije, neka budu marljivi, neka sve izvještajno svoje dužnosti neka se ponašaju dostojno. Od njih isčimo pravo zahtjevati istarski patriotskim. (Učinila odobrava).

Zast. Mandić: A ja prosvjedujem čitano proti Vašem nezakonitom i nasilnom postupanju.

Zast. Spinčić: Izrudi mu predlog.

Zast. Mandić: Bernardo (saborški ga) evo (izrudi mu predlog) a sluge ga neće predsjednik.

Predsjednik pregledav predlog: da se dakele za predlog?

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Predsjednik: Ovo pismo, kako vlasti, jest predlog, no pošto nije sastavljen u jeziku sabora, nemogu ga dati na raspravu.

Na podrobnoj raspravi raspravio se neznačajni predlog rubnika IX. U tom sudjeluju zast. Ambrož, Babuder, Gambini i predsjednik. Izpravak Ambroža i predsjednik: Imate predlog?

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Predsjednik: Ovo pismo, kako vlasti, jest predlog, no pošto nije sastavljen u jeziku sabora, nemogu ga dati na raspravu.

Na podrobnoj raspravi raspravio se neznačajni predlog rubnika IX. U tom sudjeluju zast. Ambrož, Babuder, Gambini i predsjednik. Izpravak Ambroža i predsjednik: Imate predlog?

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitanja poduzivaj predloga vlasti).

Zast. Mandić: Dā!

Predsjednik: Dobro!

Na to prođite zast. Mandić, malo promjenom, poznate predlogu manjino gledio utrošenju novih, uždržavanja i polazanja obiteljskih škola. Pozivaju se naime o. kr. vlasta, da shodno poduzme, da se zakon vrati itd. (Za čitan

Mandić dita, predsjednik ga pretrgava sa „molim vas, nemoju dopustiti“ na klupah većinu nešto mormiju, tako i na galeriji, sa klupa manjine dočekuju „ljepe predsjedničke“, „nezna pravilnika“, „kako se drži pravilnika!“

Predsjednik više ponovio: „Al molim, gospodine Mandiću!“ Mandić odgovara: nedam si kratiti prava i dita dalje. Predsjednik skoči na noge, hodočađa zapusti predsjedničku stolicu, pak više kojavu zove: „Nalazem Vas, prepovijedam Vas! (Le impongo, Le interdictio!)“ Mandić: prepovijedaju svećanu prototoli grubomu nasilju i sjednu. Interpretacija ta glasi:

Občinsko glavarstvo u Tinjanu prijavilo je talijanski nastavljenici dopisom datim 20. junija 1893. tomu slavnom odboru, da su postavljeni u kotarskoj costi Pazin-Poreč uz samo mjesto Tinjan vrlo lošo izradjeni i neuredno usadjeni kolobrani, te da nesluži niti na ureš ceste, a još manje na zaštitu ljudi i životinja.

Isto občinsko glavarstvo, nedovir odgovora niti ikakve riscitbe na reden svoj dopis, obratilo se drugim talijanskim nastavljenicima dopisom datim 4. augusta 1893. na taj slavni odbor mjesni, da se spomenuto neurednosti na kotarskoj costi Pazin-Poreč, a uz mjesto Tinjan tim odstrane, da se postavi valjavo izradjene i vrsto usadjene kolobrane.

Budući da je ostao i drugi dopis rođenoga glavarstva od strane toga sl. zem. odbora neuvjetan, pisalo je on u istom poslu zemaljskomu odboru dat 29. novembra 1893. po treći put i to opet u talijanskom jeziku, zamoliv jedino, da bi se iznesalo na tloc mjeseta strukovnjska, koji bi radnji pregledao i shodna odredbu, da se nevaljani kolobrani zamjeni dobrimi i držatim, kakvi su nalaze islađu svuda na costi Pazin-Poreč.

U istom poslu gorovo je občinski glavar Tinjana opatovno sa jedinom članom tega sl. zem. odbora, te mu se je avaki put obedalo dito prije zlou doskočiti, ali se ipak nista udinilo niti. Občinskomu glavaru u Tinjanu bijaće dapače rečeno, da ju one kolobrane pregledao konsuljatno mjesnik zemaljekog odbora — ali kolobrani nevaljani i rasklimani stoje još uvek na istom mjestu, kako su podpisani i sami nedavno osvjedočile.

Poduzotnik, koji je izradbu rečenih kolobrana preuzeo te istu po svojoj izvršnoj smjeli se i ruga na sve prituže puka i občine, da je on u malo dana tim zaslužio statutu forinti.

Radi svega toga pitaju podpisani: Jeli zem. odbor u tom poslu stogod učinio; ako nije, kako opravdava svoj nemar; ako jest, zašto nije stogod občini javio?

Poreč, 1. febrara 1894.

Mandić, Šeratić, Jenk, dr. Volarić, Spinčić, dr. Laginja, Flego, Dukić.

Zast. dr. Costantini i izvještioče uime školskoga odbora o zakorskoj osnovi, kojom se uvadja školsko taksa i ukida § 9. pokrajinskog zakona 8. novembra 1874. br. 29. Već, da su teoretički za škole već jekali, da će biti sva vodič, da valja iskuti način kako da se ih pokrije. Pokrajina, da već mnogo troši, dužnost da je u prvom redu občine, da su za škole brinu. Nek doprinisuće roditelji školske djece, a za siromasne nek občine plaćaju. Njekako da se i njemu čini krije, da se jednaka taksa plaća u gradovima kao u selih, jer da ismadi u gradovima višestruđene škole, a na selih samo jednorazredne i poludnevne i pomoćne; ali da nije u zakonu druga taksa u gradu, a druga na selih; i na razlog u tom, što je na selih manje djece nego u gradovih. Sadržaj zakona jest: Za svaku za školu sposobnu djece, ako nije zakonu oslobodjeno od polaska, plaće se školska taksa, 6 kruna na godinu za svaku djece. Tu taksa plaćaju roditelji djece, ako nisu siromasni; a ako su siromasni plaće za oje občina. Dužnost je občine pobirati te takse i poslati u pokrajinsku školsku zakladu. Ako jih neput, naložiti njim se prije i iztjerati sa prisilnicim sredstvi.

Priči takovoj, pa našoj misli u zakonu neutemeljenoj, nepravitoj, natravljajućoj i proti hrvatskomu puku naperenoj zakonskoj osnovi, postavio je uime manjine nastupnik Spinčić sledeći predlog:

Častim se predložiti, da se preko zakonske osnove uvedenoj školskih taksa u javnih puščih školak i u ukinutju § 9. pokrajinskog zakona 8. novembra 1874. br. 29. prodje na dnevni red.

Razlogi su to su sledeći:

Taksonku osnovu niti niti zemaljski odbor niti saborski školski odbor niti niti riscitbu niti utemeljio;

§ 9. tim pokrajinskog zakona 8. novembra 1874. br. 29. je svaka školska taksa već 20 godina ukinuta;

tim ukinutjem pretrgnulo se je daljnji obstanak plaćanja školskih taksa, nemože biti dokle govora odluci odljnog obstanka toga plaćanja, te se a toga, po strogom slovu zakona, nemože posaviti na § 64. odst. 2. državnoga školskoga zakona 14. maja 1889. D. Z. L. br. 62. u svrhu uvedenja školskih taksa;

za novorođenata slučaj, da bi se imalo plaćati školsku taksu i za onu djecu, koja u smislu § 59. istoga državnoga školskoga zakona neimaju javno pušči školu, natočta, pošto da jih ima više slavenskih u Istri. Mandić: pak da nezna hrvatski, dieli naš jezik kao strukovnjak! Spinčić: a dialecte rovinjski, vodnjanski...?

Na slučaju, da se nebi imalo plaćati školsku taksu za onu djecu, koja u smislu istoga § 59. neimaju javno pušči školu, rezalo bi se još već da se dosta otežano ustrojano javnih puščih škola, jer bi se stanovnjici oduzeli občinu, no imajući škole, želeći nesamo pred troškom za školsku zgradu i školske potrebiti, nego i pred troškom na školsku taksu; otegolito, ali se on nemoguće bi se javno obvezati onim dosta znamenitom i siromašnjim občinam, koju još neimaju javno pušči školu, prem plaćaju već do desete godine u zemaljsku školu zaklada i prem bi i na dalje, bez ikakve svoje koristi, morale u istu zakladu plaćati; i tim stalno na put polaska javnih, a otvorio šironim vrata polasku privatnih puščih škola; predložena zakonska osnova je protidubu kršćanstvu, čovjekoljubju, pravog slobodoumja i napredka, a i u dubu jo avnih zakona, da školska obuka nije samo na korist školske djece i njihovih roditelja, nego i onih, koji neimaju školske djece, u oba ona nije stvar pojedinca, nego stvar društva, občine, pak ima i trošak za nju biti namiren ne od pojedinca nego od društva od občinsti, od svih, bez razlike, da li imaju djece ili ne, po njihovih imovnih silah;

u smislu § 64. odst. 1. spomenutog državnoga školskoga zakona obetoži za Istru posebne pokrajinske školske zaklade za pokrije troškova za javnu pušču obuku, i može se — ako treba — ustanoviti kotarske školske zaklade, koje bi doprinisale svi pripadnici dotičnih kotara po svim imovnim silah, kao što doprinisuaju u pokrajinsku školsku zakladu;

zemaljsko zakonodavstvo ima nastojati, da uredi ustrojjanje javnih puščih škola načinom, kojim bi se najkako zadovoljilo ustanovi § 59. često spomenutoga državnoga školskoga zakona, a predloženo uvedenjem školskih taksa otežalo bi se — kako je već rečeno — još jače ustrojjanje javnih puščih škola, i u obče presili javna obvezatna obuka.

U Poreču, 1. februara 1894.

Spinčić.

Pročitao ga je samo jedan dio. Predsjednik je početkom dopustio čitatelj ga, a onda pretrgava u končano zabranio. Odigrao se jo sledeći prizor:

Spinčić: Molim za rječ. Imam predlog k ovoj zakonskoj osnovi.

Predsjednik čitatelj, Spinčić čita...

Predsjednik čitatelj spominjava kod čitanja § 9.: Ali sad smo kod glavne razprave, a Vi navadljate § 9., to bi to spadalo podrobnoj razpravi.

Spinčić: Navadljene § 9. pokr. školskoga zakona, koji se predloženom osnovom promjenjuje, te se upravo oko njega vidi sva glavna razprava — to čita daje, dočim se amije galerici.

Predsjednik: Ali ja nemogu dopustiti čitatelj.

Spinčić: Ta predloži se čitatelj, i Vi ste mi dopustili sad jedan dio čitatelj. Čitam predlog k zakonskoj osnovi.

Predsjednik: Gospoda me stavljam u tokak položaj, nemogu dopustiti čitatelj, držim se §§ 18 i 88 saborskoga pravilnika.

Seratić: A Costantin je mogao postaviti predlog!

Spinčić: Upravo na temelju paragrafa pravilnika saborskoga i zemaljekoga postavljaju predlog. A ne dulje od prekjude postavio je dr. Costantini kod raspovjeda školskoga proračuna i predlog, koji nije prije kručio predje, ali, koji je predložio, koji je pismo na njega zahtijevao, i koji nije spao strogo na predmet u raspravi se onda nalazeći.

Predsjednik: Ali nemogu dopustiti, kabare u njenim vama.

Spinčić: Prepojavujem proti našilju gospodinu predsjedniku, i upozorjujem gospodina vladinoga komesara na taj postupak predsjednikov.

Predsjednik čita neki §. a Spinčić mu dotiskuje: ovo je predlog k predmetu rasprave se nalazeći, i sive saborskoga poslušnika, da preda predsjedniku pisan predlog. Predsjednik za-

branjuje poslušniku primiti predlog. Spinčić, pospreno so svijetu, eđome.

Ved prije je dr. Laginja nekoliko put dočinkao, ali mu je predsjednik odvratio, da neima rječ, tad se jo dignuo i molio za rječ talijanski. Ruču, da je Spinčić postavio predlog, i da on nije kriv, ali predsjednik nezna drugoga Josika remža. Predsjednik mu odvraća, da se ne radi o Josiku, u ostalom, da bi morao po našu znati ne dva, nego tri, detivi Josika ili dločka, pošto da jih ima više slavenskih u Istri. Mandić: pak da nezna hrvatski, dieli naš jezik kao strukovnjak! Spinčić: a dialecte rovinjski, vodnjanski...?

Dr. Laginja pita vatre, da li ima rječ, predsjednik prieši, Mandić dočinkuje: tā vidiš, da je isgubio glavu; neki s vodine dočinkuje predsjedniku: pustite ga da govori; a pošto predsjednik još predi, kaže dr. Laginja: pod Vašim predsjedanjem je nemoguće razpravljati. Članovi manjine na to žive pješčetku i dočinkuje: Vi niste za to mjesto, nit za tu čast! Vedina kan de nezadovoljna predsjedničkim postupkom. Galerija i zvijača. Predsjednik veli, da nije postavljen na avio mjesto nit od vodine, nit za manjine, i da nepiča povjerenja nego onoga, koji ga je postavio.

Zast. Babuder dobiv rječ govori

za zakonsku osnovu, optužuju drugimi

rječimi ono, što jo izvestitelj predstavlja.

Male tko ga slča, samo, samo. Spinčić mu upada po dva put u govor, uzključiv prije: „sad kad imate dosta svojih škola, htjeli bi, da se naših vod neustraže“, a drugi put: „tako govori član zemaljskoga školskoga vieda!“ Kad svrši, čuju se glasovi na vodine: „bravo!“

Ved u prvoj predlog, prolazi se u podrobnoj razpravi. Vladin komesar izlazi iz dvorana, dočinje jo predsjednik već prije ponovno govorio u tajnikom Brijuni.

Kod § 8. predlaže dr. Volarić sledeći dodatak: Prem bi se imalo uzeti, da su po posljednjih rječi ovoga § izključeni od plaćanja školskih taksa i svi oni, koji neimaju u smislu § 59. državnoga školskoga zakona 14. maja 1889. godje polaziti škole, ipak da se izbjegne svakoj dobiti, predlaže, da se na koncu tega § dodaju rječi: „i oni koji u smislu § 59. drž. školskoga zakona 14. maja 1889. neimaju gdje polaziti škole“.

NB. Stvar je smješna i iluzorna, da se predlog prođi, a da ga predsjednik neda na razpravu kako pravilnik i predložio. Pak vlasti nek nadzri za djece u nek nezavara javno mnenje, da se toboč predlozi uvrati u podastru u hrvatskom jeziku. Budimo iskreoni i oski.

Pročitao je taj svoj predlog ujedno sa opazom, a da mu predsjednik nije zabranio davanja.

Predsjednik primiv po poslužniku pisan predlog i ogledavajući dotični komad papira: Emendački Dr. Volarić: Da, da, predlog.

Predsjednik: pošto je napisano u jeziku različito od onoga, u kojem je osnova podnešena, nemogu ga dati u razpravu. (Opet nekakav novi razlog u svrhu, da se hrvatski predlog nedaje u raspravi).

Glasovi manjine: Na temelju kojega zakona?

Predsjednik: Ima li izvestitelj što radi?

Izvjet. dr. Costantini: Ništa.

Dr. Volarić: kao obično na hrvatski postavljene predloge!

Spinčić: u Parizu zna hrvatski!

Kod § 8. postavlja dr. Volarić sledeći predlog:

Očito se dječi dečja prilika, da više nauče, ti bi morali više plaćati, i svakako po postaviv razvoj, kao kod ostalih pokrajinskih občinskih mjesteta, to kod svih vojničkih taksa, pripadajuća vojnička taksa imala bi se odmjeriti prema imotku dobiti, rječi u pr. da gdje obstoje pomoćne ili radovite, poludobne škole, pristojba bila bi on do najviše 2 kruna, za redovite dvorazredne ili više razrede, to a tega raspovjeda se onda nalazeći.

Predsjednik: Ali nemogu dopustiti, kabare u njenim vama.

Spinčić: Prepojavujem proti našilju gospodinu vladinoga komesara na taj postupak predsjednikov.

Predsjednik: predoje predsjednik ga pusti, primi udosnoši lišiti, i ležati kako i kod predloga § 1. Šaleo što mu predlog nije prije izvršio.

Kod § 4. postavlja isti dr. Volarić sledeći predlog:

Na prvu stavku § 4. neki red.

„ako su finansijski, tvaju unaprijed planati dvostruku pristojbu.“

Predsjednik postupa s njim kao prije, a Spinčić dočinkuje: Dosta da samo dočinka raspovjeda. Dr. Volarić: Nije moguće razpravljati.

Na to se primaju daljni paragrafi bez razprave, pak i cijela osnova i u trećem davanju, dakako samo po vodini.

Na to izvještaju Babuder o proračunu razredne zaklade (exoneru) za god. 1894., promjenjenu na temelju znamenitih predloga brišenja duga napravne razredne zaklade za Istru i 18.000 forinti, koja će namiriti pokrajina u dvije godine, dočindanju na metom od 10%, ako država, knsto se stalno drži, da hoće odprosti dugove pojedinom iz to, da njim ih pokrajina odprosti. Proračun prima se jednoglasno, a predsjednik javlja, da će buduću sjednicu objaviti pismeno, i zaključuje ovu.

Svostrano se nuda, da će sjednice odsad biti češće, i da će pak sabor ovo zasjedanje, kad se opet sakupi, u kakvih osam dana svršiti.

D O P I S I .

Krk, krajem janara 1894. (Skupština gospodarskog zadruge. Putujući učitelj Lipizzér. Občinski odbor u Dubrovniku. Dan 28. prosinca minule godine obdržavala se u Punti godišnja redovita skupština gospodarske zadruge. Zadružni je odbor prije početkom postupka učitelj učinkovito kroz vodstvo skupštine objaviti pisanom, i to zaključuje ovu.

Svostrano se nuda, da će sjednice odsad biti češće, i da će pak sabor ovo zasjedanje, kad se opet sakupi, u kakvih osam dana svršiti.

Prema učitelj učinkovito, da se tako uzmogu lagije upoznati sa vremensko nužnom i zamašnom ustanovom, te u načelu, da se tako se vremena razgraniti društvo. Pučanstvo Punta slovi sa svoje radljosti i trjevnosti, bavi se većim dijelom poljodjelstvom i tim načinom mnogo si privredilo. Moglo se dakle očekivati, da će zadružna načelna u tom mjestu izdala podpore, i to tim više, gdje mu sada filokserom zarazom prijeti osnovana pogibija, da izgubi toliko obzene svoje trsne nasade, koji mu daju glavni i skoro jedini proizvod. Nade su se ipak izjavile, jer, bilo radi nepoznajanja sa strane pučanstva u svakom novotariju, bilo drugih kakvih razloga, zadružna jedva jedna brojci pet članova iz onog mjeseta. Žalost je pak znak, kad i od tih pet članova su teh dvojica učestvovali skupštini, dočinjeći da inozemstvu pucnjavu.

Razprava je bila mirna i zanimiva, ali prepričano zadržanom odboru, da izvesti o teknu iste i o zaključenim stvorenim. Nam je tek, da izzaknemo obće zadružstvo i priznaje, kojim bi priljubeno izveštje o pozitivnom radu g. predsjedniku dr. Dinku Vitezicu i gosp. tajniku popa Niku Turatu, a onda još nešto, što je svih neugodno iznudilo.

Kao putujući učitelj poljodjelstva službovao je u ovom kotaru g. Lipizzér. Nisam pozvan, da sudim o njegovom strukovnom znanju, jer prije svega sam strukovnjak u poljodjelstvu, a onda i to poglavito s tog, da g. Lipizzér u sve vremena svoje službe u ovom kotaru nije poljodjelac na otku Krku pružao nikad prilike, da se uvjere o njegovom poznavanju svoje struke, jer u obče nije držao predavanja, a niti praktično podnijeo bud u čem. Svrha njegove službe u ovom kotaru jest ta, da drži praktične tečaje, a to cijeli otok Krk, napuštan skoro izključivo poljodjelici, koji sučinjavaju brojenu puanju svih nego poljodjelima kotara i koji je kroz svoju gospodarsku zadružnu izpoljovljujuće istezanje toga mjeseta za putujućeg učitelja poljodjelstva, ipak, eve teve treća godina, nije imao nikakvo korist od to ustanove. Koji je tomu uzrok? Sasmis jednostavan, jer naime g. Lipizzér ne poznaje niti hrvatsko niti slovenskog jezika, te je po tom u nemogućnosti, da podnudi. Obzirom na to je način gospodarske zadruze još u skupštini držanoj godine 1893. zaključujući, da odbor podnese predstavku ministarstvu za poljodjelstvo molbom, da doskoči tomu stanju, promjenom putujućeg učitelja. Vladin povjerenik, koji je bio prisutan onoj skupštini, uvjezavao je došlo zadružnare, da je taj zaključak suvijan, jer da je gosp. Lipizzér, osvjeđeno se s svojoj nemogućnosti u ovom kotaru, sam zamolio proučiti

da mu je to osigurano. Zadružari ipak — podučeni izkuštvom, da se ovduće mnogo obecaju, a malo ili ništa održaju, da se u Beču uvijek nezna, kako se ovud vodi javna uprava, ili se barem tim neznanjem odvraća na upite podnešene na nadležnom mjestu — uzbrataju su u svojem zaključku. Bila na razveselju vlast, da je tomu opravdavanju zahtjevu napokon udovljeno, te da je dignut g. Lippizzer sa svoga mjeseta, a imenovan mu nasjednikom g. Trampusu, osoba to, u koliko se nas uvjerava, voljna raditi i vještina slovenskom jeziku. Izkustvom pak stecenim sa putujućim učiteljem g. Coticem uvjerili smo se, da se naš hrvatski otočani lako razume sa osobom vještosti slovenštine. Naše zadovoljstvo je bilo još veće, kad se prosuo glas, da će sielo putujućeg učitelja biti premješteno iz Lošinja u Krk. Nuždu tog prenješenja priznaje u ostalom svaki uvijadjan covjek, komu su i površno poznati odašaji i zauzimanje pučanstva u ovom kotaru, te se ne može nikako upravdati postupak pozvanih na to čimbenike, kad iz same težnje, da usredotočte razne upravne organe u jedno mjesto, svimi silami su nastojali, da sielo putujućeg učitelja bude u Lošinju, i time staviti se na put većem gospodarstvenom napredku pučanstva u ovom kotaru i uspješnom rješavanju istoga učitelja.

Nego talijanskoj družbi, koja pustosjano zapovedala u ovaj žalostnoj pokrajini, nije po čudi napredak hrvatskog pučanstva, pak je i u ovaj putozao zamješala svoje prste kroz svoja občinska glavarstva u ovom kotaru. Nekoja naime od ovih upravila su na pokrajinski odbor molbu, da se ono zauzme, nek g. Lippizzer i nadalje ostane u svojstvu putujućeg učitelja za ovaj kotar. Žalostno je, što moramo priznati, da se toj spletici pridružio i občinski načelnik iz Dubašnice Jušo Bogović. On je dakle u ime "občinkog odbora" upravo slijelan spis na pokrajinski odbor. Taj spis bio je pročitan na zadružnoj skupštinici i prouzročio je takvo negodovanje, da se zaključilo priobediti ga u celiostu u izvešču, nek bude na počuku dužanstvenim občinama.

U istom spisu tvrdi se, da je premjestaj g. Lippizzera prouzročio tjeskovan utisak na pučanstvo one občine, jer da je on bio za njih dobra stećevina — da je on izim neobične radnosti i sposobnosti pokazao također uvič strpljivost i želje, da poduci ne samo posjednika, nego i seljake u obradjujuću polju. Tvrdi za tim, da nije istina da učitelj Lippizzer ne poznaje hrvatskog jezika toliko, da ga mogu razumjeti seljaci dubašnjačke občine; da u istoj občini skoro svi govore talijanski; da teoretično predavat može učitelj sam u gradovima, i to obrazbenijim slojevom, dočim seljakom su dostatni praktični tečaji; da u svrhu nije nužno savršeno poznавanje jezika, nego je dobrostatno micanje predmeta u rukuh. Odatle zaključuje, da Volaric, Vitezic i Spinčić nisu bili za tim, da putujući učitelj podučaje u poljodjelstvu, nego da širi hrvatski jezik, te s toga moli pokrajinski odbor, nek se zauzme, da c. kr. vlada pusti i nadalje učitelju Lippizzera u ovom kotaru, neuvauči hirove Volaricu, Vitezicu i Spinčiću.

Eto, to je sadržaj spisa, stono ga je načelnik Jušo Bogović odposlao u ime dubašnjanskog občinskog odbora. Neću ga potpisati tumačiti, jer je svakom ocito, da svi ti navodi ne odgovaraju istini. Uvjerava nas se doista, da Jušo Bogović nije pitao, niti dobio ovlasti od občinskog odbora, dapače da se isti občinski odbornici zgraužaju na sadržaju spisa. Znateljno smo s toga vidjeti, što će učiniti občinski odbornici, što li občinsko zastupstvo, da operu ljudi nanešemo njima i cijeloj občini. Nije uzmanjivo međutim uspiješno tomu spletakarenju, jer kod stanovnih čimbenika dostatna je makar i kriva podloga, da se stane na put i materijalnom napredku hrvatskog pučanstva. Vlada pak je dala razumjeti, da ne p. znaje niti odnositi u našem kotaru, niti sposobnosti učitelja Lippizzera, kad je odredila, da ovaj ima i nadalje ostati u našem kotaru i da mu sielo bude u Lošinju.

Zaključujemo uzlikom: Evala Jušo, pokazao si, da ti leže na srcu probitci tvojih občinara!

warta u Radovljicah u Kranjskoj, g. grofu, poslali nepouzdaniču radi nje- govog postupanja prigodom promjene austrijskog ministarstva nakon pada ministarstva grofa Taaffe-a. G. grof znati će bez dvojbe, što mu je kao zastupniku i plemiću sada činiti. Po- političko poštenje zahtjeva od njega, da položi čast zastupnika poštu su mu njezovi izbornici izrazili nepovjerenje. Taj korak svjetskih izbornika Radovljice mogao bi imati veoma važnih posledica, bude li se g. grof odlučio na ono, što u ovakvom slučaju svaki pošten čovjek učiniti mora. Njegov klub, koji je i onako sav razkliman, morao bi se poave razpasti ako on položi zastupnički mandat, što je dužan učiniti poštu neuživa više povjerenja svojih izbornika.

Glasovita razprava proti "Omladinici" u Pragu traje još uvijek. Pre- slušani bijahu svu glavniju svjedoci, a sada će doći red na državne odvjetnike i na branitelje, da i oni svoju reku u tom poslu. Govori državnih odvjetnika i branitelja, da će trajati četiri dana.

U dalmatinskom saboru došlo je prošlih dana do živahnog kreševa između zastupnika hrvatske stranke i između ostanaka stare autonomačke stranke takozvanih Talijana radi školskih knjiga i radi uzroga u pučkih škola. Ovi posljednji dobili su što su tražili, jedino je kod toga žalostno to, što su se crbski zastupnici odlučno zauzeli za talijanski jezik i za talijanske škole u Dalmaciji.

U hrvatskom saboru bori se složno zastupnici ujedinjenih opozicija proti vladinovcu, koji pokazuju svakom zgodom, da im je više stalo do toga kako će ugoditi Madjarom, nego li do toga, kako bi koristili svojoj hrvatskoj domovini.

Srbija. Slavenske novine izjavljuju se občenito nepovoljno o položaju u Srbiji, napose povratku razkralja Milana. Kralj Aleksandar odluka opet sa liberalci i naprednjaci, koji su sada u njegovoj milosti, ali će mu težko poći s ovimi za rukom, da izvede kraljevinu iz opasne položaja, u koj ju dovede neštete borbe između pojedinih stranaka. Srbija na žalost neima danas osobu, koja bi ju izvukla iz nesretnog položaja.

Bugarska. Vladinim krugovom u toj kneževini kao da nemanjka sada ništa više, pošto im se je narođio knežević, koga slave već sada kano kakvoga spasitelja. Izvaranski svjet prati to veselo komešanje bugarskih gospodara prezirnim smjehom.

Francuzija. Predsjednik republike nije pomilovao anarhistu Vailiantu, za koga se bježiše zauzeo više zastupnika i množtvo Parižana. Glava toga zločinca pala je pod krvničkim nožem uprkos tomu, što su se njegovi drugovi i istomišljenici grozili svetom predsjedniku republike i pojedinim odlučnim vladinim ljudem.

Italija. Na Sleviji uzpostavljen je napokon red, te je odlučila vlada opozvati veći dio vojničta, koje bi jače tamo poslano, da uzpostavi mir i red. U pojedinim mjestih ostati će već posade vojnički, da se pučanstvo opet nepobuni i neoporemeti mir i red.

P O S L A N I C A

Rikardu Kataliniću-Jeretovu.

Vidjeli su; — razvijljena
Kako oči suzom kvasi,
Kako još se njedara
Vija melje i uzdesi...
Vidjeli su; — iznudenu
Štrvao ju udes krv,
Odavud joj bleda prijeti,
Dusma joj se grozi ljet.

Davno bilo, — isti sinac
Svrgotu ju jedno s uva,
Zavoljalo kivnog strana,
Izdajnička bije to gluma.
Na potoku krv proteče,
Ali no niknu iz nje spas,
Hrvatskom se bi bledom semljom
Očajnički prosu glas.

Osam dugih već vjekova
Isteklo jo od tog doba,
Ali se sudba ne iskalj,
Na Hrvata — tužnog roba.
Hrvatsku mu majku za to
Nepresušni mori plać,
Vaj, hrvatski žardjao
Osvetuši; ljudi mači...

Pustoš svuda — tekar uslik
Kad i kada jekne krajem,
Sustaju se tužna brada,
Sretaju se zagrjejam,
I Hrvatskoj tad odišće
Uskoriti srće dan;
Razidju se, — opet pustoš,
Opet stari vlasta san.

Vidiš li ju; — gle, kroz sunce
Dlže ruke i doniva
Sa svih strana sinko drage
Pa im slave put kasiva;
Ali mnogim u grudima
Odvjetao sveti mar,
Sgasio se boštanjeni
Rodoljublja plamni žar.

Moj Rikarde, kad me prešla
Nevinosti doba sveta,
Kad proširinut u skrivaljke
Šarolikog toga sveta,
Strela mi se duže mlađa,
Svladao ju točak vaj,
I odaja, kad hrvatski
U robiju vlijde kraj.

Pogledao sam mudrenju
Hrvatsku mi majku milu,
Svrgnutu sa kraljaskog trona,
Skudenu pod tudju silu,
Upozho sam prečlost njenu,
U duši mi buknu plam,
Vaj se težak s nje odvali,
Težak, kao gruban kam.

Uzeh gusle, stado pjevat
I buditi braću snou,
Da ustani i da spase
Svoju majku ojadenu;
I još leti pjesma moja
Kroz hrvatski mili dom,
Grmas rodu da slobodan
Mora bit u domu svom.

Lakši mi je ardo tako,
A još lakši, vrli brate,
Uđe je jednaka nai zadatak,
Gđa nas ista misli prate:
Istrijom sa tvojom milom
Hrvat budi dij i jak;
I ti nukaš, da rastjora
Glubog robstva mizki vrak.

Davor, druze, uvič pjesmom
Repljamajmo bratske grudi,
Mora tako prije zora
Da slobode nam zarudi.
Mičenke vili naših
Nukajmo na budan rad,
Neka pjeamom rod sokole,
Nek mu blaže silni jed.

Vidjeli su; — gle, kros sunce
Dlje ruke i doniva
Sa svih strana sinko drage
Pa im slave put kasiva;
Muj Rikarde, napred edušno,
Nopladi naš točak trud,
Zalutala vod'mo braću
Na Hrvatske majke grud.

Na toj gradi ćut će braća
Kako njego srdo bije,
I ljubavnim kako žarom
Plomentu djecu grije.
Moj Rikarde, sa svig putu
Neklon'no se nikad vod,
Makar na njemu mi morali
U bladjani grobak led.

Za Hrvatsku um-i srdoe,
Za Hrvatsku snagu svoju,
Za Hrvatsku i sam život
Žrtvovat u lutu boju,
U njoj nam je svako blago,
Najmilije srđu tu,
I draga nam tu eo smješi,
Oj branimo, slav'mo oju!!

U Zlozelima 20./1.84.

Dinko Širovica

Franina i Jurina

Fr. Ma, drogi žierme, čej su ont Lošiniani
prišli se najist s naši teljan? ?

Jur. Kigod će bit i za najist se, ma piu
presto oni pridu na Susek za smutna.
Fr. A da, čul sen, da je nik, koga bi
teljan zvali „škinkapene“, s kuce
onoga hripovca, ki bi rada u isto
vrime služit i Bogu i vrugu — vikal,
da je naš lipi hrvatski zajle hudi i
da se sunč ne more po svitu.

Jur. Veramente, mi ki smo bili u Nova-
jorki i Buntzajeri, mi najbole znomo,
kako su onamo teljani štimonti. Ako
teljanski deskuris, i ako reces, da si
teljan, koliko da si rek, da si naj-
garji čovik.

Jur. A nebore, ni potriba poč u Amerike
za ih spoznat, a čej nisi čul povidat,
kako se u fojima štije, da su sada u
Teliji najveća gospoda, ki krodi na
miljune i miljune hr?

Jur. Ma znoš, čet ti rec. On „škin-
apene“ zno, da ni istina će deskuris,
ma intanto s otim dlje krla našin
teljanon, a oni mu ontrat ali nosu i
lumbula i kokoš i još, pok kad mu
je ešek pun, bizi u Lošin i ontrat se
s svojimi rugi s nama drugimi.

Fr. Da, tako je, nego mi drugi smo priko
divera dobr, pok nismo kapaci naučit
krejatu onih, ki bzu svoga ko-
rita . . .

Jur. Bašta . . . nego ono gre u stori
hripcavac, homo ča, da nas nećue, al
bi šal sve pošpijat, kako je njegova
užonca.

Fr. Bog!

Različite vesti.

Za družbu sv. Cirila
Metoda u Istri. Družvenom
blagajniku stiglo nadalje od 5. t. m.
siesteđi iznosi: Dr. J. Banjavčić Karlovac
šilje utemeljiteljnu svotu od 100 for., a
na dar 50 for. Živio! — Josipa Macher,
Kotor šilje zaplijenih na Božić for. 5-50.
Darovalo gg. Ivan Macher, Stjepan Cu-
bretović, Stjepan Lucianović, Vido Petri-
ćević, Jozo Petrićević, Pavlo Petrićević,
Peručić Špira, Sasso Josip, Segvij Keru-
brin, Simović Tripo, Josipa Macher. —
Ivan Šepić, Slavonij Kaptol šilje for. 3-30
sabranili u veselom družtvu kod Ivana
Hansu birtaša i trgovca u Kaptolu na
dan predaje računa novo ustrojenoj občini
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.

Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marčela Anton Pol-
jane, Peršić Andrija Poljane, Peršić Te-
rezija svaki po 1 for., na Silvestrovo sa-
brano kod g. župnika for. 3-50. — G. I.
Karačić Knin šilje daljnji item obrok
Teljko. — Prof. Alex. Szentgyörgyi šilje
for. 4-60 sakupljena u malom društvu kod
prof. Cv. Rubetića. — Povjerenik p. č. g.
Mijo Laginja šilje sakupljeni for. 8-50.
Darovalo: Hanudi Anton Višanska 1 fr.
Jeletić Ivan Poljane, Marč

